



บทที่ 3

ชีวประวัติของ หวังดี นิมา

หวังดี นิมา คือชื่อและนามสกุลจริงของ "หวังเต๊ะ" ที่เรารู้จักกันดีในฐานะหัวหน้าคณะล่าตัดที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน หวังดี นิมา เกิดเมื่อวันศุกร์ เดือนยี่ ปีจอ พ.ศ. 2468 หรือปีที่รัชกาลที่ 6 สวรรคต มีเชื้อชาติและสัญชาติไทย นับถือศาสนาอิสลาม อายุนับถึงปัจจุบัน 71 ปี มีภูมิลำเนาบ้านเกิดที่ตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ที่อยู่ปัจจุบันคือบ้านเลขที่ 19/3 หมู่ 3 ถนนสุพรรณบุรีสายใหม่ (สี่แยกนพวงศ์) ตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ติดต่อได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 599-1706, 599-1771 และ 01-2114319 คนทั่วไปเรียก หวังดี นิมา ว่า "หวังเต๊ะ" เป็นเพราะเมื่อตอนยังเป็นเด็ก ๆ มีการล้อเรียกชื่อพ้องกัน เพื่อนฝูงพบปะกันก็เรียกชื่อหวังเต๊ะตามประสาเด็ก ๆ แทนที่จะเรียกชื่อจริง จนในที่สุด คนก็เรียกหวังดี นิมา ว่า หวังเต๊ะ จนติดปากมาจนถึงทุกวันนี้

บิดาของหวังดี นิมาชื่อหวังเต๊ะ นับถือศาสนาอิสลาม เป็นนักเขียนกลอนและเล่นล่าตัดที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของลาดหลุมแก้ว ส่วนมารดาชื่อลำไย เป็นคนปากเกร็ด นนทบุรี มีความสามารถในการแสดงละครชาตรี อาชีพหลักของบิดามารดาคือการทำนา (ทั้งสองท่านนี้เสียชีวิตไปแล้ว มารดาเสียชีวิตประมาณปี พ.ศ. 2486 ส่วนบิดาเสียชีวิตเมื่อ พ.ศ. 2505) หวังดี นิมา มีพี่น้องรวม 5 คน คือ

1. นางมาลัย ช่อระ
2. นายหวังดี นิมา
3. นายชาลิ้ม นิมา
4. นายบุญช่วย นิมา
5. นางปทุม รุ่งเจริญ

หวังดี นิมา เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ ที่โรงเรียนวัดหน้าไม้ ตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และในช่วงที่เรียนนี้เอง ประสาเด็กที่ชอบเรียกชื่อพ้องแทนชื่อจริง หวังดี นิมา ก็กลับกลายเป็นหวังเต๊ะไป หวังดี นิมา ก็เลยเอาชื่อบิดามาเป็นนามคนนามให้คนเรียกตนเองมาจนถึงทุกวันนี้ และในช่วงระหว่าง

นี้อีกเช่นกัน ก็ได้ไปหัดรำกระบี่กระบองและชกมวยโดยหัดมาจากผู้รู้แถวละแวกบ้าน เมื่อมีงานเทศกาลหรืองานรื่นเริงใด ๆ ก็พากันไปแสดงการรำโดยมิได้เป็นการรับจ้าง ขณะเดียวกันก็ชอบฟังชอบร้องลำตัดด้วยโดยมีบิดามารดาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดานับเป็นครูลำตัดคนแรกในชีวิตการแสดงลำตัดเลขที่เดียว เมื่อไปแสดงที่ไหน บิดาก็พาไปด้วยเพื่อเป็นการฝึกฝนความสามารถไปในตัว หวังดี นิมา ได้รับการถ่ายทอดมรดกอันล้ำค่ามาจากบิดาทบทุกชั้นตอนสามารถสืบทอดเจตนารมณ์ของบิดามาทั้งหมดก็ว่าได้ ทั้งล้ำค่าที่ การแต่งเพลง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จนบิดาเห็นแววการเป็นนักแสดงลำตัดจึงได้พูดกับ หวังดี นิมาว่า "เอ็งเล่นได้แล้ว ข้อลำดี แถมเวลาขี้มเห็นเหงื่อแฉง มีจุดเด่นอยู่ในตัวแล้ว" ด้วยอายุเพียง 13-14 ปีเท่านั้น หวังดี นิมา เริ่มออกแสดงลำตัดแล้วและได้สะสมประสบการณ์จากการที่ได้พบปะกับครูเพลงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นพ่อเพลงแม่เพลงมากมาย ได้ชมการแสดงการประชันลำตัดมากมายหลายคณะหลายครั้ง ดังนั้น สภาพแวดล้อมและบรรยากาศโดยรอบ จึงเป็นการแสดงเพลงพื้นบ้านที่หลากหลาย ศิลปะการเล่นแฉงคดีชาวบ้านแบบไทย ๆ นี้ฝังอยู่ในความทรงจำของ หวังดี นิมา มาแต่เยาว์วัย หรือจะเรียกว่าซึมเข้าอยู่ในสายเลือดก็ว่าได้

ปี พ.ศ. 2485 ซึ่งเป็นปีที่น้ำท่วมมากและเป็นช่วงที่ลำตัดอยู่ในภาวะซบเซา หวังดี นิมา ย้ายมาอยู่กับญาติแถวถนนตึก เนื่องจากฐานะทางครอบครัวยากจน หวังดี นิมา จึงพยายามหัดด้านการช่างทั้งช่างไม้และช่างเครื่องยนต์เพื่อรับจ้างเป็นรายได้เลี้ยงชีพ ในระหว่างปี พ.ศ. 2485-2488 ซึ่งเป็นช่วงเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 หวังดี นิมา จึงหันเหชีวิตของตนเองไปทำงานเป็นช่างเครื่องที่บริษัทเดินเรืออีสต์เอเซียติกส์ ซึ่งเป็นบริษัทเดินเรือไอน้ำของญี่ปุ่นดำเนินธุรกิจเดินเรือทะเลระหว่างกรุงเทพฯ กับเกาะสีชัง ต่อมาในปี พ.ศ. 2489 หวังดี นิมา เป็นทหารที่ กองร้อยทหารราบที่ 1 กองพันที่ 3 ตามเกณฑ์หนึ่งปี ขณะนั้น หวังดี นิมา ไม่รู้ว่าจะไปประกอบอาชีพอะไรดี จึงได้หันกลับมาเล่นลำตัดอีกครั้งและยึดถือเป็นอาชีพอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการเขียนกลอนลำตัดซึ่งตนมีความถนัดอยู่แล้ว จากนั้นก็ฝึกลูกน้องและจัดตั้งคณะลำตัดขึ้น แล้วก็ออกแสดงไปตามที่ต่าง ๆ คณะลำตัดหวังดีะค่อย ๆ เป็นที่รู้จักกันกว้างขวางขึ้น ประชาชนทั่วไปเริ่มคุ้นหูกับลำตัดของหวังดี นิมา และในที่สุด หวังดี นิมา ก็กลายเป็นหวังดีะ และถ้าลำตัดก็ต้องลำตัดหวังดีะ

ชีวิตครอบครัว

เมื่อหวังดี นิมา อายุได้ 24 ปีในปี พ.ศ. 2492 ได้สมรสกับนางสาวชื่น รักษาราชวัตร มีบุตรธิดารวม 3 คน คือ

1. นายวีระศักดิ์ นิมา

2. นางสาวนวลจันทร์ นิมา

3. นายประภาส นิมา

นางชื่นมีอายุมากกว่า หวังดี นิมา ประมาณ 8 ปี ปัจจุบันเจ็บป่วยกระเสาะกระแสะ พักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน ต่อมา หวังดี นิมา ได้สมัครกับนางสาวประสุทร สมเยี่ยม แม่เพลงลำตัดชื่อดังมีบุตรด้วยกัน 2 คนคือ

1. นายวิทธา นิมา

2. นายต่อต้าน นิมา

ปัจจุบัน หวังดี นิมา และ นางประสุทร สมเยี่ยม แยกกันอยู่เนื่องจากนางประสุทรป่วยเป็นมะเร็งที่มดลูก นางประสุทรเองก็ได้ตั้งคณะลำตัดแม่ประสุทรของตนเองขึ้นเพื่อรับงานการแสดงด้วย ซึ่งเรื่องนี้ หวังดี นิมา กล่าวว่า การแยกกันอยู่มิใช่เกิดจากความขัดแย้งกัน แต่การแยกกันตั้งคณะเพื่อรับงานการแสดง เป็นการทำให้เกิดรายได้เป็นสองทาง อีกประการหนึ่งเป็นการเผยแพร่เพลงลำตัดให้กว้างขวาง เพราะนางประสุทรเองก็มีความสามารถเฉพาะตัวสูงในด้านการแสดง ได้รับการยอมรับจากประชาชนไม่แพ้คณะลำตัดหวังดี และครั้งสุดท้าย หวังดี นิมา ก็ได้สมัครกับนางสาวศรีนวล ข้าอาจ มีบุตรด้วยกันหนึ่งคน คือ นางสาวนรมัย นิมา ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาจกรณ

หวังดี นิมา กล่าวว่า ภรรยาของตนต่างก็มีความเข้าใจซึ่งกันและกันไม่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทหึงหวงกันหรือแม้แต่จะขึ้นเสียงต่อกัน รวมทั้งบุตรธิดาทั้ง 6 คนต่างก็ให้ความเคารพกันตามฐานะ ไม่มีใครล่วงเกินกัน ทั้งภรรยาและบุตรธิดาต่างก็ช่วยกันในการหารายได้ด้วยการประกอบอาชีพการแสดงลำตัดซึ่งเป็นอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว หวังดี นิมา ไม่เคยละทิ้งภรรยาและบุตร มีความรับผิดชอบและให้ความอบอุ่นต่อครอบครัวเป็นอย่างดี ไม่อยากให้ลูก ๆ ออกไปใช้ชีวิตตามลำพัง ซึ่งมักจะพูดกับลูก ๆ ว่า "ป้ายังมีกำลัง ให้ป้าเป็นคนเลี้ยงดูเถอะ" ดังนั้น ลูกทุกคนจึงอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ โดย หวังดี นิมา มอบหมายให้ช่วยเหลืองานในด้านต่าง ๆ และกระจายรายได้ให้แก่ลูกทุกคน เช่น ให้มีหน้าที่ขับรถ หน้าที่รับงาน หน้าที่เป็นนักแสดงบนเวที และหน้าที่ในการติดต่อหน่วยงานและประสาน เป็นต้น การตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่และการใช้จ่าย หวังดี นิมา จะเรียกลูก ๆ มาประชุม และให้แสดงความคิดเห็นโดยทั่วหน้ากัน ไม่คิดทำสิ่งใดตามใจตนเอง ในยามว่าง หวังดี นิมา ใช้เวลาในการเลี้ยงสัตว์เป็นงานอดิเรกและเป็นการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อคลายความเคร่งเครียดไปในตัว สัตว์ที่เลี้ยงได้แก่ วัว แพะ ไก่ชน

ปลากัด ม้า เป็นต้น ในการเลี้ยงแพะนั้นหวังดี นิมา ได้รับคำแนะนำจากนายประยูร จรรยาวงศ์ นักเขียนการ์ตูนชื่อดังที่วางขมั้นไปแล้ว การเลี้ยงแพะยังทำให้ได้น้ำมันสำหรับบริโภคในครอบครัว อีกด้วย หวังดี นิมา ทำคอกแพะด้วยตนเอง ว่าจะเปราะเปื้อนโคลนอยู่เป็นประจำ และยังชอบ แต่งกายแบบสบาย ๆ อีกด้วย ปัจจุบันสัตว์เลี้ยงคงเหลือแต่แพะอย่างเดียวก่อนหน้านี้ ส่วนโครงการ ในอนาคตนั้นหวังดี นิมา คิดที่จะขุดบ่อเลี้ยงปลาขนาดใหญ่ในไร่เพื่อเป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัว การเลี้ยงสัตว์ เป็นสิ่งที่ทำให้หวังดี นิมา เพลิดเพลิน คลายความเคร่งเครียดจากการเขียน กลอนลำตัด และในขณะที่เดียวกันก็คิดเนื้อหาของกลอนที่จะแต่งไปด้วย หวังดี นิมา สามารถ เขียนเพลงได้ทุกที่โดยไม่ต้องมีสมุดก็ได้ บางครั้งใช้ซองบุหรี่ ซองยาสูบ ยุงกระดาษห่อของ ใช้เป็นอุปกรณ์ในการเขียนได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากสมัยที่เป็นเด็ก เมื่อบิดาไปทำงานก็จะหนีบสมุด ไปด้วยเพื่อแต่งกลอน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่หวังดี นิมา นำมาใช้เนื่องจากบางครั้งก็เกิดความคิด เกี่ยวกับกลอนขึ้นได้จะได้บันทึกลงได้ทันที ดังนั้น เศษกระดาษในกระเป๋าส่วนมากจะเป็นเนื้อกลอน ที่แต่งขึ้นทั้งสิ้น

กิจกรรมประจำวันที่หวังดี นิมา ปฏิบัติ ก็คือ การตื่นนอนแต่เช้าประมาณ 5 นาฬิกา เพื่อทำละหมาด การปฏิบัติศาสนกิจเป็นไปอย่างสม่ำเสมอด้วยการทำละหมาดวันละ 5 ครั้ง หากไม่ติดการแสดงก็จะไปสุเหร่าทุกวันศุกร์ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเช่นเดียวกับอิสลามิกชน อื่น ๆ หวังดี นิมา ยังไม่ได้ไปประกอบพิธีทางศาสนาที่นครเมกกะ และยังไม่เคยไปทำการแสดง ในต่างประเทศ (แม้ประยูรเคยไปทำการแสดงลำตัดที่สหรัฐอเมริกาแล้ว) สาเหตุก็เนื่องมาจาก ความไม่กล้าโดยสารเครื่องบิน แม้ปัจจุบันจะได้รับงานการแสดงให้ไปในจังหวัดที่อยู่ไกล หวังดี นิมา ก็ไม่โดยสารเครื่องบิน แต่จะเดินทางด้วยรถโดยสารแทนในขณะที่จะให้ ศรีนิวัล ข้าอาจ ภรรยา เดินทางไปล่วงหน้าก่อนโดยเครื่องบิน

แม้หวังดี นิมา มีความปรารถนาที่จะให้บุตรธิดาของตนได้สืบทอดศิลปการแสดงพื้นบ้าน ต่อจากตน แต่ก็มิได้ใช้การบังคับ หากแต่ให้เป็นไปโดยความสมัครใจ ซึ่งบุตรธิดาทุกคนก็ไม่ได้ สร้างความผิดหวังให้ "ป้า" ต่างได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางการแสดงมาจากบิดามารดาของตน ทั้งสิ้น ทุกคนมีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพการแสดงลำตัดทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ดี จากประสบการณ์ ของหวังดี นิมา เห็นว่า การที่ลูกสาวจะเล่นลำตัดกับพ่อเป็นการไม่เหมาะสมเนื่องจากการว่า กลอนลำตัดมีการใช้ถ้อยคำหนัก ๆ เป็นบางครั้ง อีกทั้งลีลาการแสดงอาจต้องมีการชี้หน้า ตู๋ ตู๋ ขึ้นเสียงเถียงกันตามบทกลอน จึงให้ลูกสาวตั้งคณะขึ้นใหม่ ใช้ชื่อว่า "คณะลำตัดลูกสาวหวังดี" เพื่อรับงานการแสดงเช่นเดียวกัน

หวังดี นิมา เป็นคนชอบฟังซอับดู แต่ไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็นอะไรออกมามากนัก แต่ก็มักกล่าวกับลูก ๆ ว่า สิ่งคนเปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว และชอบที่จะเล่าเรื่องสมัยก่อนให้ลูกฟัง สิ่งที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนอีกอย่างหนึ่งก็คือ หวังดี นิมา ไม่นิยมที่จะฟังเพลงในยุคปัจจุบัน โดยกล่าวกับลูกเชิงบ่นว่า เพลงอะไรก็ไม่รู้ ฟังไม่เป็นเนื้อเป็นความ ร้องไม่ชัดเจน ไม่เป็นถ้อยเป็นคำ เพลงสมัยนี้ไม่มีลักษณะเป็นกลอน ไม่เป็นทำนองเลข ซึ่งตามปกติแล้ว หวังดี นิมา ไม่ถึงกับทวนกระแสสังคมปัจจุบัน จะสามารถตามสังคมได้ทันและสามารถปรับความคิดให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วได้ แต่จะรับไม่ได้อยู่อย่างเดียวคือเพลงปัจจุบันที่ไม่เป็นกลอน ไม่เป็นทำนอง บรรดา ลูก ๆ จะเป็นอันว่ารู้กันเป็นการภายใน โดยจะไม่เปิดเพลงฟังถ้า "ป้า" อยู่บ้าน สิ่งที่ หวังดี นิมา ไม่ชอบอีกอย่างหนึ่งได้แก่ การที่ผู้ชายปัจจุบันไว้ผมยาว การใส่ตุ้มหู เป็นต้น

ลักษณะที่แสดงถึงการปรับความขัดแย้งทางความคิดระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ ก็คือ แม้ หวังดี นิมา มีระดับการศึกษาไม่สูงนัก แต่ก็หมั่นศึกษาหาความรู้ ติดตามความเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ด้วยความใฝ่ศึกษานี้ทำให้ หวังดี นิมา เป็นคนทันสมัยเสมอ บางครั้งอยากรู้ข้อความที่อ่านซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ แต่อ่านไม่ออกก็จะถามลูก หรือผู้อื่น ถามว่าอ่านว่าอะไร แปลว่าอะไร หรือถามว่าโชคดี คำศัพท์ภาษาอังกฤษว่าอะไร แล้วก็จดจำไว้เพื่อประโยชน์ในการแต่งกลอนลำตัด ข้อดีนี้แสดงให้เห็นว่า หวังดี นิมา ไม่อายที่จะถาม บางคนคิดว่าตนเองเก่งแล้วไม่กล้าถาม กลัวคนอื่นจะว่าตนโง่ แต่ความกล้าถามเพื่อให้ได้คำตอบที่อยากรู้เป็นนิสัยของ หวังดี นิมา มาตั้งแต่ยังเป็นเด็กแล้ว นอกจากนี้ หวังดี นิมา ยังศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองโดยวิธีอื่น ๆ อีก ได้แก่ การอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ และการฟังวิทยุ จนเรียกได้ว่าดูและฟังมากจนบางครั้งสมาธิในครอบครัวไม่ได้ดูหนึ่ง (ภาพยนตร์ รายการอื่น) กันเลย

หลายคนอาจคิดว่า อาชีพการแสดงลำตัดนี้คงสามารถทำให้หัวหน้าคณะและผู้แสดงมีรายได้ดี แต่จริง ๆ แล้ว แม้ว่า หวังดี นิมา รับงานการแสดงลำตัดในลักษณะของธุรกิจก็จริง บางครั้งเจ้าภาพที่จ้างให้ไปแสดงก็มีได้ค่าจ้างให้ตามสัญญา ทำให้ขาดทุนก็มีไม่น้อย แต่ หวังดี นิมา ก็ไม่ได้ฟ้องร้องด้วยความมีอหิชาศัยที่ดีและการถือหลักการให้อภัย แม้เมื่อภายหลังจากการได้รับเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติแล้วก็กลับมีภาระหนักขึ้น ต้องเขียนกลอนลำตัดมากขึ้น และได้รับการติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยราชการให้ไปแสดง ซึ่งบางแห่งก็ให้ค่าใช้จ่าช้อยน้อยมาก น้ำร้ายบางแห่งก็ไม่ได้ให้เลย ตามข้อเท็จจริงแล้ว การนำคณะไปแสดงไม่ว่าคนจะน้อยหรือมาก ใช้เวลา

เล็กน้อยหรือเต็มเวลาการแสดง ถ้าหากได้รับค่าใช้จำยไม่พอ หวังดี นิมา ต้องใช้เงินจากกระเป๋าของตนไปไม่น้อย บางครั้งเป็นเรื่องหนักที่เคยมีปรากฏ ดังนั้น แม้ถึงปัจจุบันนี้ฐานะทางครอบครัวของ หวังดี นิมา จึงไม่ใช่ร่ำรวย หากแต่เพียงพออยู่ได้เท่านั้น

ครูผู้ประสาทวิชาเพลงลำตัด

ชาวกรุงเทพฯ และชาวต่างจังหวัดที่เคยได้ฟังลำตัด น้อยคนนักที่จะไม่รู้จัก "หวังดี เต๊ะ" เพราะเมื่อเอ่ยถึงลำตัด ทุกคนก็นึกถึงหวังดี เต๊ะ เป็นสัญลักษณ์ และถ้าเอ่ยชื่อหวังดี เต๊ะ ทุกคนก็จะนึกถึงเพลงลำตัดขึ้นในใจซึ่งเกิดขึ้นเป็นไปอย่างอัตโนมัติ

หวังดี นิมา ประสบความสำเร็จอย่างงดงามและมีชื่อเสียงมาตราบนานเท่านานนี้ เพราะเป็นศิษย์มีครูอาจารย์ หวังดี นิมา กล่าวว่า ครูอาจารย์ของตนมีมากมายนับไม่ถ้วน ครูคนแรกของหวังดี นิมา คือ พ่อของตนเอง โดยได้เล่าประกอบประวัติของลำตัดว่า

"ที่แรก นอกจากพ่อ ก็มีครูแก้วมโปลังเพื่อนของพ่อ เล่นเพลงลำตัดกับพ่อมาด้วยกัน ครูคนนี้เป็นพ่อของนายแก้วสาริกา ยี่เกปัจจุบัน ลำตัดแบบตาแก้วนั้นถือเป็นลำตัดแบบบ้านนอก แม้ว่าวงการเพลงพื้นเมืองก็มีลูกทุ่งลูกกรุง-บ้านนอกเมืองกรุงด้วยนะ เพลงน้อยก็มีทั้งลูกทุ่งลูกกรุง แบบลูกกรุงเขาร้องสั้น ๆ ไม่ก็คำกลิ้ง แล้วนอกจากนั้นเขาก็อักร้องเป็นสองทางอีกด้วยก็ทางผู้หญิง ทางผู้ชายใจ ตัวอย่างเช่น ตาพรหม ยายต่วน ยายทองหล่อ ซึ่งเข้ามาเล่นในกรุงเทพฯ หลายสิบปี ถ้าเป็นแบบลูกทุ่งหญิงชายร้องทำนองเดียวกันแล้วก็ร้องนาน ๆ จึงลงสักครั้ง คือร้องเสียงยาวแล้วถึงลงเพลง

ต่อมาถึงสมัยครูขึ้นกับครูพันที่เจริญพาสันนี้ เขาเริ่มขึ้น เล่นเข้าชุดออกภาษาถิ่นแล้ว ก็มีนายถนอม ท่าเกษม นายจ้ง สามสมอ นักรับเรื่อเก่า เขาเล่นเรียกว่าลำตัดทหารเรื่อ เขาเป็นรุ่นพ่อผม ผมเคยเห็น ลำตัดเกิดที่กรุงเทพฯ นะ ก็เริ่มมีมากขึ้น มีนายชะโอด ท่าไข่ทางแปดริ้วไง... ชื่อดังมากเลยเชียว คือเกิดลำตัดแถวนั้นแบบลูกทุ่งนะ ถ้าแบบลูกกรุงละก็อแบบนายถนอม ท่าเกษม นายจ้ง สามสมอที่ว่า พอนายชะโอดมา แกเป็นลูกครึ่งจีนไทย ไม่ใช่แขกหรือ พ่อแกชื่อหมอเอม เป็นหมอชายชา นายชะโอดนี่ตัวใหญ่ตัวโต สูงขาว อย่างกะฝรั่ง ผมเคยเห็นรุ่นพ่อผม แกคั้นแก่ง เขียนลำตัดก็ได้ ร้องเสียงดังมาก รำก็ดี เก่งมากคนนี้ แกเข้ามากรุงเทพฯ ร้องกลอนยาว ๆ นาน ๆ ลง ส่วนนายถนอม นายจ้งว่าสั้น นี้แกว่ายาวคนก็เลยชอบ

ตอนนั้นร้องภาษาไทยกันหมดแล้ว พวก "ทะยี่" หมดแล้ว สู้ไม่ได้ ร้องไม่ชัด ไม่ค่อยเป็นภาษาไทย ตอนนั้นครูบุญสืบ กับครูภบ เขียนภาษาไทยให้นายประยูรร้อง นี่ก็เก่งเหมือนกัน รุ่นน้ารุ่นอาผม เสียงดี เป็นพ่อของสายัณห์ ปัจจุบันพ่อแม่สุวรรณ ร้องเพราะมาก คนฟังเงียบเลยก็มีลำตัดมากขึ้น ที่อยุธยาอีกเยอะ นายประยูรคนปราจีนบุรี แต่ครูบุญสืบเอาไปหัดที่อยุธยา แกเสียงดี แล้วทีนี้ นายชะโอดมาตั้งที่กรุงเทพฯ พระยาไพบูลย์สมบัติแกเสียงนายชะโอด ก็เลยมาประชันกับนายประยูร กลับสู้นายประยูรไม่ได้เสียอีก สมัยก่อนเขาตัดสินกันด้วยเสียงฮ่าฮ่าหนึ่งได้คะแนนหนึ่ง ประชันไปประชันมาก็เลยทะเลาะกัน สมัยอาจารย์โอดนี่แหละ เขาห้ามเล่นลำตัดอยู่พักหนึ่ง ตักัน..ไม่ใช่ลำตัดตักันหรอก ไอ้พวกกองเชียร์นั่นแหละ มันตักันจากนั้นก็มารุ่นผม เป็นรุ่นลูก ผมนี้เล่นลำตัดอายุ 14 ผมไปกับอาจารย์โอด ผมเรียกพ่อตั้งแต่แกยังหนุ่ม ๆ อายุแกราว 30-40 ปี ส่วนผม 13-14 ก็ไปกับแก แกสูบลิ้น เขียนบทร้องเอง คนนี้ต้องถือเป็นคนสำคัญมาก แกตาก็ตายประหลาด ตายในเรือจ้าง แกพอมไปมาก คือแกจะไปบ้านเดิมที่ทำไร่ แปรไร่ พอเรือมาถึงวัดแสนแสบ แกว่าแถววัดนี้หนาวนะ พอเลยไปอีกหน่อยแกก็ตาย เป็นอันว่าเขาเอาชิ้นฝังที่วัดนั้น แกเป็นอัจฉริยะลำตัดจริง ๆ เดี่ยวนี้ยังไม่มีใครสู้ได้ อายุตอนตายก็ไม่มากแค่ 40 เอง นายประยูรก็ตาย สมัยหนึ่งก็อยู่กับผม แกแปลกอายุไม่ถึง 50 แกอยู่กับสิ่งมีนเมานะ สมัยก่อนมีชื่อมีเสียง เขาก็เลี้ยงฮา ฮาผืนใจ แล้วมาเป็นที.ปี. วัลโรค สมัยก่อนไม่มีฮารักษาโรคเหมือนสมัยนี้"

หวังดี นิมา มีความเคารพในครูอาจารย์อย่างยิ่ง โดยระลึกเสมอว่าบุณคุณของครูอาจารย์เป็นรองจากพ่อแม่หรือเปรียบเสมือนเป็นพ่อแม่ที่สอง ศิษย์จะดีได้เพราะได้ครูที่ดีที่มีความสามารถและใช้ความรู้มาประกอบเป็นสัมมาชีพหาเลี้ยงปากท้องได้ทุกวันนี้ก็เพราะครูทั้งหลายที่ได้อบรมสั่งสอน ดังนั้น การเคารพครูอาจารย์ย่อมทำให้ศิษย์ ประสบความสำเร็จในการทำงานและมีความสุขความเจริญในชีวิต ก่อนการแสดงลำตัดจะเห็นได้ว่าผู้แสดงจะร้องบทไหว้ครูก่อนเสมอ เนื้อหาของกลอนเป็นการแสดงความเคารพ และระลึกถึงพระคุณครูที่ได้อบรมสั่งสอนขอพรจากครูให้ช่วยคุ้มครองให้การรำการร้องตลอดเวลาที่ทำการการแสดงเป็นไปอย่างราบรื่น ถึงหากแม้มีอุปสรรค ก็ขอให้ครูมาช่วยปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง นอกจากนั้นบทไหว้ครูยังสอดแทรกด้วยการฝากตัว การแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนและการขออภัยต่อผู้ชมหากมีการพลาดพลั้งล่วงเกิน ดังตัวอย่างกลอนลำตัดนี้

สำนวน 1

ในเชิงชั้นประชันขอให้ดิฉันมีเขว่น ลูกขอบูชาทุกค่าเข้าไว้เหนือเกล้าเหนือผม
ลูกขอเชิญคุณครูมาสั่งสู่สัจดิ์ย์ ร้องอะไรอย่าให้ติดให้หัวคิดลูกแหลมคม

สำนวน 2

ไหว้ครูประเดิมเริ่มหัดที่คิดลำตัดเป็นขึ้นตอน ไหว้ครูเฒ่าเก่าก่อนที่เขี่ยนกลอนกระทู้
ไหว้ครูพิภักจำมาแต่โบราณ จนเกิดความชำนาญเพราะเคยผ่านเข้าหู
เคยผ่านเคยพบเราจึงเคารพครูบา พระคุณล้ำค่าที่ไหว้วิชาความรู้
วิชาศิลปะจึงหะทำนอง ให้แคล้วให้คล่องการร้องลูกคู่
จะขึ้นลูกคู่แบบครูสอนไว้ เราต้องเข้าใจกลอนโลกกลอนลู
ไม่รู้ทำนองก็ร้องลำบาก เป็นเรื่องยุ่งยากถ้าหากไม่รู้
ต้องร้องให้เป็นต้องเน้นสัมผัส ละเน้นลำตัดต้องหัดจากครู
ครูแก่ครูเก่งครูเฒ่าชรา ข้อมขอศรัทธาบูชาเชิดชู
ไม่บิดไม่เบือนช่วยเตือนกระตุ้น ข้าขอขอบคุณครูสุนทรภู่
ครูตั้งครูเดิมสั่งเสริมสั่งสอน กำหนดบทกลอนแน่นนอนนำดู
เรายึดมั่นกตัญญูตาเรารู้ว่าเป็นของขลัง จะเล่นลำตัดแต่ละครั้งเราต้องตั้งก่านิลครู

(พานก่านิลใช้ไหว้ครูเป็นพานใส่ดอกไม้ ฐานเทียน ทมากพลบุหรี เงิน 6 บาท ซึ่งครูจะเอาไปใช้จ่าย
ไม่ได้ ต้องเอาไปทำบุญตักบาตร หรือซื้อของถวายพระ - ผู้วิจัย)

นอกจากครูอาจารย์ของ หวังดี นิมา ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว หวังดี นิมา และ ศรีนวล
ข้าอาจ ภรรยาข้าชีวิต ยังได้เรียนรู้เพลงพื้นบ้านจากบุคคลนิรนามอื่น ๆ อีก เช่น ขยายสำอองค์
เลิศวิไล ตาแนบ ซึ่งเป็นขอทานตัวจริงและร้องเพลงขอทานเพื่อเลี้ยงชีพมาโดยตลอด ซึ่ง ยืนยง
โอภากุล (แอ๊ด คาราบาว) ได้ถ่ายทอดเป็นมิวสิควีดีโอในเพลงขยายสำอองค์และขอความร่วมมือจาก
หวังดี นิมา ให้เข้าร่วมแสดงด้วย

แรงผลักดันเข้าสู่วงการลำตัด

หวังดี นิมา กล่าวตรง ๆ ว่า เหตุที่เข้าสู่วงการลำตัดเป็นเพราะไม่รู้ว่าจะไปประกอบ
อาชีพอะไรนอกจากลำตัดซึ่งพอมีความชำนาญอยู่บ้างแล้ว หากไปประกอบอาชีพอื่นคงไปไม่รอด
ดังนั้น การใช้ความสามารถจากประสบการณ์เดิมจะเป็นช่องทางที่เป็นไปได้มากที่สุด ด้วยวัย
เพียง 26 ปี หวังดี นิมา จึงเป็นหัวหน้าคณะลำตัดหวังดีเ๊ะ ยึดถือลำตัดเป็นอาชีพเดียวที่สร้าง

รายชื่อให้ครอบครัวนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 เป็นต้นมา

ด้วยการสืบสายเลือดความเป็นศิลปินจากบิดามารดา การได้รับความรู้จากครูเพลงและได้รับประสบการณ์จากการออกแสดงลำตัดตั้งแต่อายุเพียง 14 ปี หวังดี นิมา จึงก้าวขึ้นสู่ความมีชื่อเสียงอย่างรวดเร็วในเวลาไม่นานนัก และด้วยความคมคายของบทกลอนที่เผ็ดร้อน ชวนฟัง ชวนขัน และกลมกลืนเข้ากับยุคสมัย จึงทำให้ประชาชนนิยมว่าจ้างให้ไปแสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอมากมาย ทุกที่ที่ไปแสดง หวังดี นิมา ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น รวมทั้งได้แสดงเผยแพร่ออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์นับครั้งไม่ถ้วน หวังดี นิมา กล่าวว่า การต้อนรับอย่างอบอุ่นของประชาชนและการยื่นยัดรักษาเพลงพื้นบ้านลำตัดเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญที่ทำให้ตนยิ่งต้องสร้างผลงานความบันเทิงให้มากยิ่งขึ้น ตามปกติ หวังดี นิมา เป็นคนช่างคิด แต่ไม่ใช่คนชอบแสดงความคิดเห็นหรือคำทวิวิจารณ์ใด ๆ ดังนั้นความในใจจึงพึงพรูออกมาเป็นบทกลอนลำตัดเป็นส่วนใหญ่ พอใจหรือไม่พอใจ ก็จะใช้บทกลอนเป็นสื่อในการระบายความในใจออกมาให้ผู้ชมการแสดงได้ทราบ

เนื่องจากแรงผลักดันที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ความรักและความผูกพันในศิลปะการเล่นแบบไทย ๆ และความเคารพในภูมิธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านที่แฝงคติข้อคิดข้อเตือนใจมากมายในเพลงพื้นบ้าน หวังดี นิมา ไม่ต้องการให้สูญหายไปในความเปลี่ยนแปลงทางสังคม หวังดี นิมา จึงได้กลับมาแสดงลำตัดอีกครั้งหลังจากที่ลำตัดซบเซาไปในตลอดช่วงสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ภายหลังปี พ.ศ. 2486 เพลงลำตัดเริ่มเข้ามาเป็นที่นิยมของสังคมในขณะนั้นอีกครั้งหนึ่ง หวังดี นิมา จึงได้เขียนบทกลอนลำตัดให้มีเนื้อหาหลากหลายที่กลมกลืนไปกับสภาพสังคมแวดล้อม และการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละยุค สิ่งนี้นับเป็นแรงผลักดันให้หวังดี นิมา เข้าสู่วงการลำตัดเพื่อเปิดแนวรบทางด้านวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านขึ้น

บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรม

บทบาทของ หวังดี นิมา ในด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญ ได้แก่ วิทยาการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติต่างๆ ของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งให้ปรากฏแก่สายตาประชาชนโดยผ่านสื่อเพลงพื้นบ้านลำตัด เน้นการให้ความสนุกสนานบันเทิงเป็นสำคัญ ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากบทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของหวังดี นิมาแล้ว สามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นคือ

1. บทบาทในการให้ความสนุกสนานบันเทิง

หวังดี นิมา เน้นการแสดงที่ให้ผู้ชมได้รับความบันเทิงสนุกสนานเป็นสำคัญ ด้วยการ

ทำให้ผู้ชมการแสดงได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ความวิตกกังวล ความเมื่อยล้า เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ เนื้อหากลอนลำตัดของ หวังดี นิมา จึงต้องให้สัมผัส คล้องจอง ลึกซึ้งคมคาย สามารถทำให้ผู้ชมซา ตั้งแต่หน้าเวทีจนถึงหลังเวที และติดตามชมการแสดงตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการแสดง ทั้งนี้ หวังดี นิมา กล่าวว่า "สมัยก่อนเราว่ากันแรง ๆ แล้วต่อมาหลัง ๆ นี้ ลำตัดทำท่าจะสูญ ผมก็ต้องสร้างมุกขึ้นมา แต่ก่อนเราว่ากันแรงไป คนไม่ชอบ ผมเขียนบทอันไหนไม่เข้าท่าก็ไม่เอามาเล่น แล้วก็เอาเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ มาแทรกสลับแบบอยู่ตั้งนาน จนเดี๋ยวนี้ก็อยู่กันได้"

2. บทบาทในการให้เนื้อหาความรู้และคติชาวบ้าน

เนื้อหาของกลอนลำตัดที่ หวังดี นิมา เรียบเรียงถ้อยคำขึ้นมีหลายประเภท ได้แก่ ความกตัญญู ความรักชาติ การปลุกเร้าความรู้สึกเป็นชาตินิยม ความสามัคคี ความเชื่อต่าง ๆ การเลือกคู่ครอง การครองเรือน วิชาสงสาร ฯลฯ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้ได้สะท้อนถึงสภาพที่เป็นจริงในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงไปของสังคม ในแต่ยุคมีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เปลี่ยนไป แต่หวังดี นิมา ยังคงหนักแน่นและยึดถือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่งดงามของไทย ดังนั้น เนื้อหาความรู้และคติชาวบ้านที่ปรากฏในกลอนลำตัดนั้น ให้คุณค่าและความหมายต่อการนำไปคิดพิจารณาอย่างยิ่งและยังสามารถนำไปเป็นข้อปฏิบัติได้อีกด้วย

3. บทบาทในการให้การศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน

หวังดี นิมา เป็นศิลปินผู้มากด้วยน้ำใจและความเป็นครู ยินดีให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษาและประชาชนทั่วไปอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย และค่าตอบแทน เช่น

3.1 ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ แสดงเพลงลำตัด เพื่อรณรงค์การรู้หนังสือและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ

3.2 ร่วมมือกับสภาภาษาชาติไทย และกระทรวงสาธารณสุข แสดงเพลงลำตัดเพื่อเชิญชวนให้ร่วมกันบริจาคโลหิตและการป้องกันโรคเอดส์

3.3 ร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี แสดงเพลงลำตัดเพื่อสนับสนุนโครงการกล้วยน้ำว้าโรงเรียน

3.4 ให้ความรู้ ข้อมูล และให้คำปรึกษา แก่ผู้ที่ให้ความสนใจเรื่องเพลงพื้นบ้าน รวมทั้งนิสิตนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโทที่มาขอสัมภาษณ์เพื่อนำไปทำวิทยานิพนธ์ หวังดี นิมา ยินดีให้ความร่วมมือเพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่เพลงพื้นบ้านลำตัดให้กว้างขวาง มิให้สูญหายไปตามวันเวลา

3.5 เป็นครูสอนวิชาการแสดงเพลงพื้นบ้านตามสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ โรงเรียนบัวแก้วเกษร อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น

3.6 เข้าร่วมเป็นวิทยากรและประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ของส่วนราชการใน ส่วนที่เกี่ยวกับสื่อเพื่อการบันเทิง เช่น

3.6.1 เขียนเนื้อร้องและแสดงลำตัดในโครงการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน โดยร่วมมือกับสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.)

3.6.2 เขียนเนื้อร้องและแสดงลำตัดในโครงการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด

3.6.3 เขียนเนื้อร้องและแสดงลำตัดในโครงการหลวง 20 ปี โครงการอีสานเขียวและโครงการรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยร่วมมือกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

3.6.4 บรรยาย สาขิตและฝึกปฏิบัติการร้องลำตัด ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพจำกัด สาขาสะพานผ่านฟ้า กรุงเทพฯ ซึ่งจัดโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.6.5 นำคณะลำตัดหวังเต๊ะไปแสดงในงานซึ่งสถานศึกษาจัดขึ้น เช่น งานศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ งานวันไหว้ครู งานวันสุนทรภู่ และงานนิทรรศการต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยครูนครปฐมโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ฯลฯ

ปัจจุบันนี้ บทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของ หวังดี นิมา คือการร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ฝึกอบรมครูอาจารย์และนักศึกษาในโครงการสืบสานศิลป์แห่งชาติของวิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี กลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรมการแสดงเพลงพื้นบ้าน ได้แก่ ครูอาจารย์ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยใช้เวลาอบรมประมาณ 3 วัน ในลักษณะคล้ายการอยู่ค่ายพักแรม หวังดี นิมา และ ศรีนวล ชำอาจ เป็นวิทยากรฝึกอบรม ใช้วิธีการสอนที่เรียบง่าย รวดเร็วต่อการเข้าใจโดยการให้การสาธิตการแสดง การร้องนำแล้วให้ร้องตาม การสอดใส่อารมณ์และความรู้สึกให้เข้ากับเนื้อร้อง ปัจจุบันนี้การถ่ายทอดความรู้ของ หวังดี นิมา มีความสะดวกและเรียนรู้ได้รวดเร็วด้วยการให้เนื่อกลอนลำตัดแก่ผู้เรียนและจัดทำแถบบันทึกเสียงเพื่อนำกลับไปฝึกร้องที่บ้านจนชำนาญ เมื่อครูอาจารย์เหล่านี้มีทักษะในการร้อง และเข้าใจลักษณะของกลอนแล้วก็นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปฝึกอบรมแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน

ของตนต่อไป โรงเรียนที่อยู่ในโครงการมีจำนวน 10 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนกรุงเทพเทคนิคนนท์
2. โรงเรียนบัวแก้วเกษร
3. โรงเรียนธัญรัตน์
4. โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวง
5. โรงเรียนปทุมวิไล
6. โรงเรียนชัยสิทธิ์वास
7. โรงเรียนชุมชนวัดบางชัน
8. โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์
9. โรงเรียนประทุมวิทยา
10. โรงเรียนชุมชนบัวแก้ว

ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโครงการสืบสานศิลปินแห่งชาติ เป็นจำนวน 200,000 บาท โดยจัดซื้อเป็นวัสดุอุปกรณ์ในการแสดงลำตัดให้แก่โรงเรียนในโครงการ เช่น กลองรำมะนา ฉิ่ง และกรับ แต่ละโรงเรียนได้รับกลองรำมะนาจำนวน 4 ใบ ฉิ่งและกรับอย่างละคู่ ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจเป็นอย่างดี บางกลอนครูผู้สอนก็เป็นผู้แต่งขึ้นเองเพื่อใช้ในการแสดงเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เช่น กลอนชมธรรมชาติ การอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

บรมครูแห่งลำตัด

การเป็นครูที่ดีได้ ต้องมีความรู้ดี มีความสามารถ มีคุณธรรม และสามารถเป็นตัวอย่างแก่ศิษย์ได้ หวังดี นิมา เป็นผู้ที่หมั่นศึกษาค้นคว้าและเชี่ยวชาญด้านเพลงลำตัดมานานกว่า 50 ปี และนับว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอนุรักษ์รูปแบบของการแสดงเพลงลำตัด ทั้งท่วงทำนองเดิมลีลาการแสดง การแต่งกาย เครื่องดนตรี และถ้อยคำร้องตามลักษณะกลอนและสำนวนโวหารแบบเดิม ๆ ของพ่อเพลงและแม่เพลงรุ่นเก่าไว้ได้เป็นอย่างดี หวังดี นิมาให้เหตุผลว่า สิ่งที่บรรพบุรุษได้กระทำไว้ถือเป็นบรมครูเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้ หวังดี นิมา กล่าวว่าเป็นเรื่องเพราะมีลูกศิษย์ เพราะฉะนั้นคนเป็นครูต้องค้นคว้าเพื่อเอามาสอน ต้องสามารถเป็นผู้เรียนรู้จากผู้อื่นได้ ยอมรับให้ผู้อื่นเป็นครูได้ อย่าไปคิดว่าเขารู้ต่ำกว่าเรา รู้น้อยกว่าเรา

เรารู้มากกว่า ไม่ได้ ใครมีความรู้เราก็ไปฟัง แล้วจำเก็บไว้ ดังนี้ เห็นได้ว่า หวังดี นิมา มีความรู้ความสามารถไม่เฉพาะแต่เพลงลำตัดเท่านั้น หากแต่รวมไปถึง เพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงขอทาน เป็นต้น อีกทั้งยังสามารถแต่งเนื้อร้องและนำมาแสดงสลับกับเพลงลำตัดได้อย่างออกรสชาติ ทั้งนี้ก็เพื่อไม่อยากจะให้เพลงพื้นบ้านอื่น ๆ ต้องสูญไปการที่จะมีความรู้ความสามารถได้เช่นนี้ หวังดี นิมา ต้องดิ้นรนไปพบพ่อเพลงแม่เพลงรุ่นเก๋ด้วยตนเองเพื่อศึกษาและจดจำวิธีการร้องและการเอื้อนที่ถูกต้องทั้งท่วงทำนองจังหวะลีลา ซึ่งเพลงพื้นบ้านแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันออกไปตามเอกลักษณ์รูปแบบของเพลงนั้น ๆ เช่น หวังดี นิมา ได้ศึกษาเรื่องเพลงอีแซวจาก ขวัญจิต ศรีประจันต์ แม่เพลงอีแซวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุพรรณบุรี และขณะเดียวกัน ขวัญจิต ศรีประจันต์ เองก็ศึกษาเพลงลำตัดจากหวังดี นิมาด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ หวังดี นิมา ยังมีความสามารถในการเขียนบทกลอนลำตัดได้เข้ากับยุคสมัยโดยประยุกต์เนื้อหาข้อมูลใหม่ ๆ มาใช้ได้อย่างกลมกลืน สามารถกำหนดเวลาการแสดงได้กระชับ และมีความสามารถพิเศษเฉพาะตัวที่สร้างบรรยากาศขณะทำการแสดงให้เต็มไปด้วยความสนุกสนาน ผู้ชมการแสดงของคณะลำตัดหวังดี นิมา ไม่เพียงแต่ซึมเท่านั้นแต่ถึงขั้นฮักกันเลยทีเดียว คือ เกิดความพึงพอใจในเนื้อหาของกลอน ลีลาทำท่าง น้ำเสียงสีหน้า และ मुख เรือกเสียงฮ้าของผู้แสดง ด้วยเหตุนี้ การแสดงลำตัดของ หวังดี นิมา จึงมีกิตติศัพท์ไปทั่วประเทศ ซึ่งนอกจากจะทำให้เพลงพื้นบ้านลำตัดไม่สูญแล้วยังทำให้เพลงลำตัดและเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับของสาธารณชนทั่วไปอย่างแท้จริงอีกด้วย

ด้วยวัยเพียง 26 ปี หวังดี นิมา ก้าวขึ้นมาเป็นหัวหน้าคณะลำตัดและยึดถือการแสดงเป็นสัมมาชีพเพียงอย่างเดียว ตระเวนทำการแสดงไปทั่วทุกแห่งหนทุกภาคตามที่ได้รับเชิญหรือว่าจ้างรายได้ที่ได้มาจึงเกิดจากความสามารถทางสติปัญญาและจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองอย่างแท้จริง แม้ว่าบางครั้งผู้ว่าจ้างบางรายมิได้จ่ายค่าจ้างตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ และแม้ว่าหลายต่อหลายครั้งที่หน่วยราชการขอแรงให้ไปแสดงตามที่ต่าง ๆ และมีได้จ่ายค่าตอบแทนให้ก็ตาม หวังดี นิมา ก็เต็มใจไปแสดงในทุกแห่ง แต่ภาระเบื้องหลังที่แบกรับ ก็คือ การควักเงินในกระเป๋าตนเองเป็นเรือนหมื่น เพื่อจ่ายเป็นค่าอาหาร ค่าเช่าพาหนะ และ ค่าแรงของลูกศิษย์และลูกน้องในคณะ เช่น การแสดงครั้งหนึ่งที่จังหวัดกาญจนบุรีขณะที่หวังดี นิมา ทำการแสดงอยู่นั้น ได้เป็นลมล้มฟุบลงกับเวที ในครั้งนั้น ลูกศิษย์และลูกน้องในคณะต่างก็ไม่ยอมรับค่าแรงจากการแสดง ถึงแม้ว่าหวังดี นิมา เองก็ยืนยันให้รับค่าแรงไปก็ตาม พวกเขาต่างรวบรวมค่าแรงที่ควรได้รับมาเป็นค่ารักษาพยาบาลให้แก่ หวังดี นิมา อย่างเป็นน้ำจิตน้ำใจเดียวกัน ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็น

ความรักความผูกพัน ความเข้าใจ และความซาบซึ้งประทับใจซึ่งกันและกันประจักษ์ชัดพียงหนึ่ง
ทั้งนี้ด้วยความมีคุณธรรมที่หวังดี นิมา ได้ให้การอุปการะทางงานการแสดงให้ จนลูกศิษย์มีรายได้
พอค่าฐานะทางครอบครัว ศิษย์หลายคนก็หวังดี นิมา ถ่ายทอดความรู้ให้ ก็สามารถนำ
ความสามารถที่ได้รับไปใช้ประกอบเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมของตนได้ โดยตั้งชื่อว่าลำตัด
ศิษย์หวังเต๊ะบ้าง ลูกสาวหวังเต๊ะบ้าง ด้วยความระลึกถึงคุณงามความดีและความโอบอ้อมอารี
ของหวังดี นิมา ผู้เป็นครูเพลงลำตัดของพวกเขานั่นเอง

ความภาคภูมิใจของหวังดี นิมา ในการแสดงลำตัด ก็คือ การที่ผู้ชมการแสดงไม่หนี
หมายความว่า ผู้ชมการแสดงลำตัดยืนหยัดดูการแสดงตลอดช่วงเวลาที่แสดงอยู่โดยไม่ลุกหนีไป
ทางอื่น ซึ่งหวังดี นิมา ประสบความสำเร็จในทุกครั้งที่ทำการแสดงด้วยการสามารถดึงดูดผู้ชมให้อยู่
ชมการแสดงได้ตลอดเวลา 3 ชั่วโมงครึ่ง ตัวอย่างเช่น การแสดงครั้งหนึ่งเนื่องในงานเดือนสิบ
ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีฝนตกลงมาอย่างหนักจนผู้จัดงานเองก็ไม่แน่ใจว่าหวังดี นิมา จะ
ได้แสดงตามกำหนดหรือไม่ แต่ประชาชนก็ยังคงยืนหยัดที่จะชมการแสดงลำตัด บ้างกางร่ม บ้าง
ยอมเปียกฝน แต่ก็ไม่ถอยหนี เมื่อคนดูไม่หนีหวังดี นิมา จึงแสดงอย่างสุดจิตสุดใจ และอย่าง
เต็มความสามารถ สิ่งที่ประชาชนได้รับคือความสนุกสนานและที่สำคัญ คือ ได้รับความซื่อสัตย์ใน
ฐานะศิลปินลำตัดของหวังดี นิมา การที่ผู้ชมการแสดงไม่ลุกหนีเป็นสิ่งที่ค่าอย่างยิ่งสำหรับ
นักแสดงทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักแสดงในแขนงใดก็ตาม

หวังดี นิมา ไม่นิยมการเล่นที่เอาเปรียบผู้ฟัง การเล่นที่เอาเปรียบผู้ฟังก็คือ การพูดคั้น
บทขณะที่ตนเองกำลังร้องหรือคนอื่นกำลังร้อง จะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ทำให้สิ้นเปลืองเวลาไป
โดยอาจเป็นเพราะนักเพลงไม่ออกหรือส่อตึงหวัะคือร้องวรรคหนึ่งแล้วพูด ร้องสองวรรคแล้วพูดเพื่อ
หวังให้เกิดมุขตลก เมื่อทำพรวดพราดก็กลับกลายเป็นการสร้างควมรำคาญ และยังเป็นการทำลาย
ตนเองอีกด้วย นอกจากนี้หวังดี นิมา ยังไม่นิยมนำการแสดงในรูปแบบอื่นมาปะปนกับการเล่นลำตัด
เช่น การร้องเพลงลูกทุ่ง การแสดงฟลอร์โชว์ การเปลี่ยนเครื่องแต่งกายให้ดูโก้เก๋ตามยุคนิยม
เป็นต้น เนื่องด้วยเห็นว่าความชำนาญในรูปแบบการแสดงไม่เหมือนกัน อาจทำให้เกิดความผิดพลาด
ได้

คุณธรรมที่เด่นอีกประการหนึ่งของหวังดี นิมา คือ การถ่ายทอดความรู้เรื่องเพลงลำตัดให้แก่
ศิษย์และลูกน้องในคณะและต่างคณะอย่างไม่ปิดบังอำพรางหวังดี นิมา ให้คำชี้แนะว่าในการแสดงนั้น
ควรพอเหมาะพอดีแค่สองแง่สองง่าม ไม่ควรถึงขั้นลามกเพราะคนดูจะรับไม่ได้ และไม่เข้าขั้นเป็น
ศิลปะการแสดง ย้ำเน้นให้ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องชัดเจน การใช้เสียงสูงต่ำหนักเบา การสร้าง

มุขตลก การแสดงลีลาสีหน้าท่าทางให้มีชีวิตชีวาสมจริงสมจัง ทั้งนี้เนื่องจากลำตัดเป็นการร้อง บทกลอนออกมาเป็นภาษาคำร้อง ฉะนั้นการตีหน้าตาให้สอดคล้องกับเนื้อถ้อยภาษาจึงส่งผลต่อความสำเร็จของการแสดงมาก หวังดี นิมา เป็นผู้เอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานที่อยู่ในคณะเป็นอย่างดี กลุ่มเทเวเวลาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และสอนให้เป็นพิเศษกับผู้ที่อยู่ในคณะ โดยกล่าวเสมอว่าการเรียนอะไรนั้น จะต้องส่งผลให้เป็นผู้เรียนมีความสามารถทั้งในด้านฝีมือและความคิด

หวังดี นิมา เน้นการแสดงลำตัดไปในลักษณะคำกลอนที่คมคาย ไม่นำคำพูดที่เน้นไปในทางเพศมาแสดง แม้เจ้าภาพซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างจะขอให้ "ว่ากันให้หนัก ๆ ลงกันให้แดง ๆ เลส" (กลอนแดงเป็นกลอนที่มีเนื้อร้องเกี่ยวกับเรื่องทางเพศอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน) หวังดี นิมา ก็จะไม่พูดนิมน้ำวให้ผู้ว่าจ้างเข้าใจว่า "ศิลปะการแสดงของลำตัดนั้น สิ่งสำคัญคือคำกลอนที่ใช้ร้อง โต้ตอบกัน ถ้าเราไปลงตรง ๆ เท่ากับเป็นการตลกคนดู เราใช้เพลงที่เรียกว่าหักคอหรือจิ้งหะ และลงให้คมคายมันจะไม่ดีกว่าหรือ งานของคุณที่มาหาถือว่าเป็นงานมงคลจะเอาคำพูดหยาบ ๆ ไปใช้ มันจะเป็นการไม่ให้เกียรติเจ้าภาพ" และยังให้ความเห็นว่า คณะลำตัดที่ใช้กลอนร้องเข้าทางเพศแล้วยังมีกิริยาบถดี เป็นการทาลายให้เพลงลำตัดต้องสูญไปเนื่องจากขาดศิลปะในการแสดง

ความตั้งใจอย่างแรงกล้าอีกประการหนึ่งของ หวังดี นิมา บรมครูแห่งลำตัด คือ ความต้องการที่จะถ่ายทอดความรู้ความสามารถของตนให้แก่สถาบันราชภัฏทั่วประเทศ เมื่อนักศึกษาซึ่งมีอนาคตเป็นครูบาอาจารย์ มีความซาบซึ้งในการแสดงพื้นบ้านแล้ว ก็จะสามารถนำสิ่งที่ได้รับนั้นไปถ่ายทอดให้แก่ชุมชนและเยาวชนรุ่นต่อไปได้ ซึ่งเรื่องนี้ หวังดี นิมา กล่าวว่า ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ มีงบประมาณจำกัด จึงต้องดำเนินงานโครงการสืบสานศิลป์แห่งชาติที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีไปพลางก่อนซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นครูของ หวังดี นิมา ที่ต้องการถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วยความเมตตาและความเสียสละอย่างแท้จริง

หวังดี นิมา แสดงทัศนะว่าเพลงพื้นบ้านลำตัดยังคงอยู่ในความนิยมของคนดูส่วนมากของอะไรที่ยังมีน้อยก็ยังมีค่ามีราคา แม้ว่าเพลงพื้นบ้านบางเพลงกำลังจะสูญไปแต่เพลงลำตัดยังคงอยู่ต่อไปได้ เพราะลักษณะกลอนที่แปลกกว่า เป็นกลอนสิบทำให้เนื้อกลอนมีใจความมาก ได้รายละเอียดของเรื่องที่แสดงได้มาก และเห็นว่า เคล็ดลับของการแสดงคือไม่ควรทำให้คนดูเกิดความเบื่อจนหมดความสนใจ ไม่ควรรับงานที่เจ้าภาพจัดหาการแสดงอื่น ๆ มากเกินไปเนื่องจากเป็นการแย่งคนดู การแสดงลำตัดคณะหวังดีจึงกำหนดเวลาการแสดงให้อยู่ภายในขอบเขต

ความสนใจของคนดูและใช้ลักษณะกลอนสองแง่สองง่าม หากใช้กลอนแดงมาแสดงนอกจากจะทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อแล้วยังเป็นการทำงานศิลปะการแสดงลำตัดอีกด้วยดังคำกล่าวของ หวังดี นิมา ดังนี้

"ผมไม่ยอมเล่นสว่างด้วยผมว่ามันน่าเบื่อ คนเบื่อ ผมเล่นแค่ 2 ยาม เที่ยงคืนแล้วก็เลิกกัน แบบนี้มันดีทุกครั้งไป จะเล่นได้ยืนรุ่งมันมากไปนะ โธ่ ของผมเล่น 6 คน จะเอาจนสว่าง เชียวหรือมันไม่ไหว 70-80 ชั่วโมงอย่างสายัณฑ์ สัญญา เขานี้ จึงมีแรงร้องได้ แต่ถึงอย่างนั้น เขาก็ยังเล่นแค่ครึ่งคืนเท่านั้น เขายังไม่เล่นสว่างเลย ที่เล่นกันยืนสว่างนะ บางทีลำตัดไม่มีสตาจค์ก็ต้องรับงาน เล่นเป็นเพื่อนแม่ครัวไป เต็มวันลำตัดพอจะไปได้แล้ว ลำตัดมันจะไปกับสิ่งไหนได้ ผมดูแล้วมันจะไปได้อย่างไร ผมว่าถ้าเราประคองคำกลอนให้ดี ถ้อยคำใช้ให้ดีก็จะไปได้ ผมฝันไปนะ ผมคิดของผมคนเดียว คนอื่นเขาว่าตาหวังนี่ถ้าจะบ้า คือว่า ถ้าจะให้โฆษณกรมศิลป์ หรืออะไร ๆ อย่างลำตัดอยู่รอด เวลาทำงานนั้นก็ต้องมีข้อแม้ว่า ต้องรับเอาแต่เราอย่างเดียว กรมศิลป์เอาโฆษณไปเล่นอย่างเดี่ยวคนเดียวก็ต้องดูจนเลิกแหละ ไม่ต้องมีหนัง มีอะไรไปแย่งคนนะ เราไม่ต้องกลัวว่าคนจะหนีไปทางอื่น ลดราคาลงมาอีกสักหน่อย แล้วเจ้าภาพรับปากให้มันเหมาะว่าไม่เอาอย่างอื่นมาแย่งคน คนเมาไม่ให้มาอยู่ เราจะสาธิตให้ดู มันก็อยู่ไปได้ สมัยหนึ่งทีลำตัดทำท่าจะเจ๊งไม่เจ๊ง ผมก็เคยทำมาแล้วผมก็แบบนี้ ผมเอาแต่อย่างเดียว ถ้ามี 2 อย่างมาประชันกัน ผมไม่รับ เล่นตึกเกินสองยามก็ไม่เอา ถ้าให้คนดูทีละอย่าง คนก็เสียสมาธิ ไม่ดูอะไร ผมเอาแบบนี้ เพลงพื้นเมืองก็ไม่สู้คุณะถ้าช่วยกันทำ ผมเองตอนนี้ก็จะทำด้วย มันไม่ได้ขึ้นกับกรมศิลป์หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเท่าไรหรอก มันขึ้นกับศิลปินเอง ถ้าเล่นตึกขึ้นได้ เราต้องเขียนบท ไม่ให้ตันมาก ลำตัดของผมนี้เขียนทั้งนั้น เขียนให้พอเหมาะพอเจาะ สองแง่สองง่าม มีบ้าง ลำตัดนะกลอน 10 คำ มันตันยาก ไม่เหมือนเพลงล้อเพลงอื่นแล้ว นั้นมี 8 คำ ตันได้ ลำตัดไหนว่าตันนะ ไม่จริงหรอก เขียนบทกันทั้งนั้น"

เกียรติประวัติที่ได้รับ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า กิตติศัพท์ชื่อเสียงของหวังดี เต๊ะ เลื่องลือระบือไปทั่วทั้งประเทศไทย หวังดี นิมา เป็นศิลปินผู้มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาเนื้อร้องลำตัดให้เข้ากับยุคสมัย ตลอดจนรื้อฟื้นอนุรักษ์ขนานนี้ปกการเพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปะแบบภูมิปัญญาไทยจึงได้รับการยกย่องเชิดชูจากหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน ได้แก่

1. ได้รับการเชิญเกียรติผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาศิลปะ (ภาคกลาง) เมื่อปี พ.ศ. 2530
2. ได้รับการคัดเลือกและประกาศเกียรติคุณเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้าน) เมื่อปี พ.ศ. 2531
3. ได้รับรางวัลนอร์มาซึ่งเป็นรางวัลขององค์การยูเนสโกมอบให้แก่บุคคลที่มีบทบาทในการส่งเสริมการรู้หนังสือ จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2532
4. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นจตุรมาภรณ์มงกุฎไทยเมื่อ ปี พ.ศ. 2535

การบริหารงานแสดงลำตัดเชิงธุรกิจ

เช่นเดียวกับการบริหารอื่น ๆ หวังดี นิมา และ ศรีนวล ขำอาจ จึงรับงานว่าจ้างให้ไปแสดงตามที่ต่าง ๆ ตามแต่จะมีผู้ว่าจ้างให้ไปแสดงทั้งงานเทศกาล งานประจำปี งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานศพ เป็นต้น แม้จะมีคนดูการแสดงเพียง 30-40 คน หวังดี นิมาก็แสดงอย่างเต็มที่และเกิดความภาคภูมิใจหากคนเกิดความสนุกสนานและไม่ลุกหนีจากไปไหน

หวังดี นิมา หัวหน้าคณะลำตัดหวังดีจะให้รายละเอียดการบริหารงานของคณะว่า อัตราในการว่าจ้างนั้นขึ้นอยู่กับระยะทางของสถานที่ที่จะไปแสดงด้วย ถ้าใกล้ ๆ อย่างต่ำก็ 7,000-8,000 บาท ถ้าระยะทางไกลก็ต้องเพิ่มค่าพาหนะอีกประมาณ 5,000 บาท โดยเหมาจ้างรวมกับค่าจ้างเลย ส่วนเครื่องขยายเสียงนั้นทางเจ้าภาพจะต้องจัดหาเอง บางงานอาจจะต้องจ้างก็ 25,000-30,000 บาทก็มี

คณะลำตัดหวังดีกำหนดเวลาในการแสดงประมาณ 3 ชั่วโมง 30 นาที ส่วนมากจะเริ่มเวลา 20.30-24.00 น. ในอดีตนั้นลำตัดแสดงกันจนสว่างเลยประมาณ 10 ชั่วโมง แต่ในปัจจุบันอาจจะมีบางคณะรับงานแสดงจนถึงสว่าง โดย หวังดี นิมา ให้เหตุผลที่ไม่รับงานแสดงจนสว่างว่าคนดูนั้นเมื่อดำกวดในการดู ถ้าแสดงนานเกินไปคนดูก็จะเบื่อ แล้วกลับบ้านกันหมด จะเหลือเฉพาะเจ้าภาพ คนครัว และบรรดาคนเฒ่าทั้งหลายซึ่งทำให้การแสดงเป็นไปอย่างไม่สนุกสนาน เพราะทั้งผู้ดูและผู้แสดงต่างเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้ากันเต็มที่แล้ว ดังนั้น เวลาที่ใช้ในการแสดงควรเป็นไปตามความสามารถของผู้แสดงและคนดู การแสดงต้องค่อย ๆ เพิ่มความเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ และเมื่อใกล้หมดเวลา ก็ปล่อยมุขเด็ดออกมาหรือเรียกว่าทิ้งทวนก่อนเลิก ทำให้คนดูเกิดความเสียดาย คิดใจอยากดูต่ออีก ซึ่งเป็นผลดีต่ออาชีพลำตัด และทำให้ลำตัดสามารถยืนหยัดอยู่ได้ เนื่องเพราะมีเหตุผลดังนี้

- (1) เหตุที่เวทีต้องมีหลังคา ก็เพื่อกันน้ำค้างและฝน เนื่องจากนักแสดงอาจต้องไปแสดง ต่อที่อื่นอีกจึงต้องตั้งเป็นเงื่อนໄໝไว้เพื่อสุขภาพของผู้แสดง
- (2) ข้อที่ว่าห้ามถ่ายวิดีโอหรือบันทึกเทปคาสเซ็ทขณะทำการแสดงนั้น เนื่องจากคณะ ลำตัดหวังเต๊ะมีสัญญาอยู่กับบริษัทวอร์ซิงจำกัด จึงต้องตั้งเงื่อนໄໝเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ก็ มิได้เคร่งครัดจนเกินไปเนื่องจากบางครั้งเจ้าภาพที่จัดงานประสงค์จะบันทึกเพื่อเป็นที่ระลึกเท่านั้น มิได้บันทึกเพื่อไปจัดจำหน่าย จึงมีการอะลุ่มอะล่วยบ้าง
- (3) เจ้าภาพต้องจัดเตรียมอาหารสำหรับผู้แสดงด้วยโดยเฉพาะผู้แสดงที่เป็นมุสลิม เพราะทางคณะต้องใช้เวลาในการเดินทาง และเนื่องจากเครื่องเสียงเป็นภาระแก่ทางคณะ ในการเคลื่อนย้ายตลอดจนการซ่อม จึงให้เจ้าภาพเป็นผู้จัดหาเอง
- รัฐบาลควรได้ประเมินคุณค่าและให้การสนับสนุนเพลงพื้นบ้านให้มากขึ้น นโยบายทาง วัฒนธรรมควรได้รับการเน้นในทางปฏิบัติ ตลอดจนควรให้ความสำคัญแก่ศิลปินผู้ถ่ายทอดความรู้ความ บันเทิงผ่านสื่อเพลงพื้นบ้าน ซึ่งนับวันจะหาได้ยากยิ่งในโลกยุคข่าวสารข้อมูล เช่นในปัจจุบันนี้

ปณิธานของ หวังดี นิมา

ผมได้รับเกียรติตามที่ประกาศ	เป็นศิลปินแห่งชาติผมก็ภูมิใจ
สมเด็จพระเทพฯทรงสนับสนุน	ถือว่าเป็นพระคุณอันยิ่งใหญ่
ศิลปินแก่ ๆ คงไม่แปรผัน	จะส่งเสริมสร้างสรรค์กันต่อไป
จะสร้างสรรค์ส่งเสริมเพิ่มทักษะ	อนุรักษ์ลักษณะศิลปะไทย
ศิลปะพื้นเมืองคงจะเฟื่องฟู	ถ้าชีวิตผมยังอยู่ยืนต่อไป
อยากจะเอามารวมมาร่วมกัน	ช่วยส่งเสริมสร้างสรรค์ให้มันแจ่มใส
ส่องแสงส่องงามแก่กันให้ตก	คำหยาบช้าลามกให้มันหมดไป
ให้สังคมยอมรับเพลงพื้นเมือง	ให้ชั้นชื่อเสียงอยู่คู่ฟ้าไทย
ให้เขาฝึกให้เขาหัดกันให้ชัดเจน	เพราะเป็นการละเล่นเป็นอาชีพได้
เป็นศิลปะ เป็นวัฒนธรรม	อยากจะขอแนะนำให้อนุรักษ์ไว้